ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Թեմա- <<Ինտեգրված պարապմունքների կազմակերպումը՝ կարողունակահեն կրթական մոտեցման համատեքստում >>

Հաստատություն -Ամենագետներ նախակրթարան

Դաստիարակ- Ղազարյան Աիդա

Ղեկավար- Ավետիսյան Ժաննա

ԵՐԵՎԱՆ 2022

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ներածություն 3

Գլուխ 1. Ինտեգրված կրթությունը, որպես մանկավարժական գործընթաց 5

Գլուխ 2. Հատուկ մանկավարժության մեջ ինտեգրման մոտեցում.....6

Գլուխ 3 . Նախադպրոցական կրթություն 9

3.1 Խաղի դերը ինտեգրված պարապմունքում.....12

Եզրակացություններ.....13

Օգտագործվող գրականության ցանկ 15

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Հետազոտության թեմայի արդիականությունը -

Մարդիկ տարբեր են, դա բնական է, և այդ տարբերությունն էլ ցանկացած հասարակություն դարձնում է ավելի հարուստ, և, հետևաբար, այն պետք է իր արտացոլումը գտնի նաև նախակրթարանում: Երեխաների՝ դժվարությունները կրթության մեջ կարող են շատ տարբեր լինել: Օրինակ, նրանք կարող են դժվարություններ ունենալ կարդալիս, գրելիս, թվերի հետ աշխատելիս կամ շրջապատող մարդկանց հետ հաղորդակցվելիս, որի համար նրանց պետք է օգնել՝ լրացուցիչ աջակցելով դպրոցում և համագործակցաբար աշխատելով ծնողների հետ: Այսօր նախադպրոցական տարիքում հաճախ կհանդիպենք երեխաների ովքեր ունեն կարդալու և գրելու դժվարություններ, որոնց նկատմամբ ոչ լիարժեք մոտեցման արդյունքում դրանք կարող են կրել խորքային և շարունակական բնույթ: Հիմք ընդունելով այն եզրույթը, որ կրտսեր դպրոցական տարիքը համարվում է երեխայի ուսումնաճանաչողական կարևորագույն հմտությունների, կարողությունների և գիտելիքների հիմք դրման շրջանն, ապա պետք է փաստել, որ մերօրյա նախական դիտարկման ցուցանիշները կարող են հիմք հանդիսանալ՝ կրտսեր դպրոցականների գրելու և կարդալու դժվարություններ հիմնախնդրին անդրադառնալու համար: Այս ամենը ոչ միայն կարևորվում է կրտսեր դպրոցականի գրելու և կարդալու կարողությունների առկայության կամ բացակայության հիմնահարցի շրջանակներում, այլև այն հիմնարար է երեխայի անձի և իմացական գործընթացների, համալիր զարգացման տեսանկյունից:

Հետազոտության նպատակը - բացահայտել ինտեգրված պարապմունքների անցկացման խնդիրները և տալ տրանց լուծումը և գտնել դրա դրական և արդյունավետ կողմերը : Մեր աշխատանքի **գործնական նշանակությունը** կարևորվում է նրանով , որ պետք է ներկայացնել այնպիսի մեթոդական առաջարկություններ, որոնք կկիրառվեն դաստիարակների կողմից :

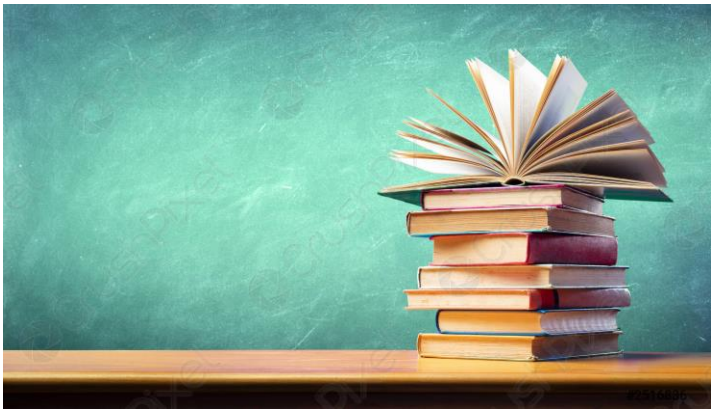

Հետազոտության մեթոդներ – Հետազոտական աշխատանքի ընթացքում կիրառել ենք հետևյալ մոթոդները .գիտատեսական մեթոդներ՝ համապատասխան գրականության ուսումնասիրում և վերլուծություն,

• խոսքի զարգացման պարապմունքի դիտում,
• ստացված տվյալների վերլուծություն, համեմատություն:

Գլուխ 1. Ինտեգրված կրթությունը, որպես մանկավարժական գործընթաց

Ինտեգրված կրթությունը մանկավարժական գործընթացի կարևորագուն բնագավառներից մեկն է, որը կապված է նախկինում անհամեմատելի մասերի միավորման հետ: Այս գործընթացը կարող է տեղի ունենալ ինչպես գոյություն ունեցող համակարգում, այնպես էլ նոր համակարգի շրջանակներում: Ինտեգրման գործընթացի էությունը համակարգի մեջ մտնող յուրաքանչյուր տարրի մեջ որակական փոփոխությունն է:

Մանկավարժության ինտեգրման խնդիրները ուսումնասիրվում են տարբեր բնագավառնորում՝ բազմաթիվ հետազոտողների աշխատանքներում: Վ.Վ. Կրաևսկու, Ա.Վ. Պետրովսկու, Ն.Ֆ. Թալինյանի ստեղծագործություններում հստակ երևում է այլ գիտությունների հետ մանկավարժության ինտեգրման խնդիրների կապը: Գ. Դ. Գլեյզերը և Վ. Ս. Լեդնևը բացահայտում են կրթության բովանդակության ինտեգրման ուղիները: Լի Նովիկովայի և Վ.Կ. Կարոլովսկու ստեղծագործություններում բացահայտվում են երեխայի վրա կրթական ազդեցությունների ինտեգրման խնդիրները:

Ինտեգրման սկզբունքը ենթադրում է ուսուցման գործընթացի բոլոր բաղադրիչների համակարգի բոլոր տարրերի փոխկապակցում և համակարգերի միջև կապ: Այն առաջատար

է առաջադիմության զարգացման մեջ, որոշելով դասընթացի բովանդակությունը, ձևերը եւ մեթոդները: Ուսուցման կազմակերպման մեջ ինտեգրումը նկարագրվում է Ս. Մ. Գապենկովի և Գ. Ֆ. Ֆեդորեթսի գրվածքներում: Այլ գիտնականներ ևս սահմանել են մանկավարժության ինտեգրման մեթոդաբանական հիմքերը՝ երեխայի զարգացման առաջատար դերի փիլիսոփայական հայեցակարգը, մանկավարժական երևույթներին համակարգված և ամբողջական մոտեցման տրամադրումը. կրթության և զարգացման գործընթացների միջև հարաբերությունների վերաբերյալ հոգեբանական տեսությունները: Հետազոտողները ինտեգրումը հասկանում են մանկավարժական գործընթացի զարգացման կարևորագույն բնագավառներից մեկը, որը կապված է անհամեմատելի մասերի միավորման հետ: Այս գործընթացը կարող է տեղի ունենալ ինչպես գոյություն ունեցող համակարգում, այնպես էլ նոր համակարգի շրջանակներում[1]: Հավատարիմ մնալով ընտրված մեթոդաբանական դիրքորոշումներին, գիտնականները բացահայտում են մի շարք հասկացություններ՝ ինտեգրման գործընթաց, ինտեգրման սկզբունք, ինտեգրման գործընթացներ, ինտեգրման մոտեցում:

Ըստ մի շարք աղբյուրների, կան ինտեգրման ուսուցման բազմաթիվ տեսակներ, որոնք կապում են փորձառությունները, հմտություններն ու գիտելիքները՝ կիրառելով հմտություններ և պրակտիկա տարբեր չափանիշներով, օգտագործելով բազմազան և նույնիսկ հակասական տեսակետներ, հասկանալով իմաստալից տարբեր հարցեր և դիրքորոշումներ, հաստատելով կապեր խոշոր դաշտերի, ուսումնական ծրագրի, կուրսերի դասընթացի կամ ակադեմիական գիտելիքների և պրակտիկայի միջև: Ինտեգրված ուսուցումը ներառում է ավանդական առանձին առարկաների համատեղումը, ինչը հնարավորություն է տալիս նյութի ճիշտ և հեշտ հասկանալուն: «Ծրագիր զրո»-յի («Project Zero») միջառարկայական հետազոտությունների հիմնադիր Վերոնիկա Բոուս Մանսիլան բացատրում է, որ «ուսանողները կարող են միավորել երկու կամ ավելի առարկաներից կամ փորձի որոշակի ոլորտներից ստացվող հասկացություններ, մեթոդներ կամ լեզուներ: Խնդիրը լուծելու համար կարող են ստեղծել նյութ, կամ բարձրացնել նոր հարց, որոնք ցույց են տալիս միջսովորական փոխըմբռնումը»: Ավելի քան մեկ տասնամյակ առաջ, Հարվարդի համալսարանի բարձրագույն կրթության դպրոցում «Ծրագիր զրո» հետազոտողներն ուսումնասիրում էին միջնակարգ կրթություն՝ մի շարք բնագավառներով: Նրանք գտել են միջառարկայական պատկերացում, արդիական մտածողությամբ զբաղվող ուսանողների համար:Էդուտոպիան կարևորեց Կենտրոնական Յորքի ավագ դպրոցը՝ որպես «դպրոց, որն աշխատում է» իր հաջողված ինտեգրված ուսումնասիրությունների մոտեցման պատճառով: Արվեստի ուսուցիչը համագործակցում էր միասնական նախագիծ ստեղծելու համար, նա ուսանողներին խնդրում է ստեղծել քանդակ, հիմնվելով կառավարության կողմից ներկայացված սկզբունքների վրա ; «AP United States»-ի կառավարիչ Դայնա Լաուրը նշում է, որ ինտեգրացված ուսումնասիրությունների ծրագրերը օգնում են ստեղծել կապեր առարկաների միջև, դիտարկելով, փնտրելով այլ ուղիներ՝ համադրելով չափանիշներն ու բովանդակությունը:

Գլուխ 2. Հատուկ մանկավարժության մեջ ինտեգրման մոտեցում

Հատուկ մանկավարժության մեջ ինտեգրման մոտեցումը խորը բնույթ է կրում: Ի. Ն. Նազարովան այդ հայեցակարգը սահմանում է հետևյալ կերպ. «Առավել ընդհանուր պայմանների առընչությամբ հատուկ կրթություն տերմինը՝ «ինտեգրում», վերաբերում է գործընթացին և արդյունքում ստեղծվում է մի վիճակ, որում հատուկ կարիքներ ունեցող մարդիկ և այլ համայնքի անդամներ, ովքեր հաշմանդամ են և չեն անտեսվում կամ մեկուսացվում նրանց ինտելեկտուալ, զգայական ոլորտները: Նրանք մասնակցում են բոլոր տեսակների ու ձևերի սոցիալական կյանքին և մյուսների պես ունեն հավասար իրավունքներ: Ինտեգրման գործընթացը կրթական համակարգի բոլոր մակարդակներում իրական է, չի սահմանափակում հատուկ կրթություն ունեցող երեխաների, դեռահասների, երիտասարդ մարդկանց հնարավորությունները հատուկ ուսումնական հաստատություններում: Նրանք ընդհանուր ձևով կրթություն ստանալու, զարգանալու, վերապատրաստվելու հնարավորություն ունեն»: Համանման սահմանում է տալիս նաև Մ. Նիկիտինը. «Համաձայն ինտեգրման գործընթացում հաշմանդամություն ունեցող անձանց, հատուկ մանկավարժությունը վերաբերում է գործընթացին ինտեգրվելու այդ անձանց, կյանքի բոլոր ոլորտներում հանդես գալու հասարակության հավասար անդամներ և մասնակից դառնալ զարգացման գործում ունեցած ձեռքբերումներին՝ գիտության, մշակույթի, տնտեսության, կրթության և այլ ոլորտներում»:

Ինտեգրված ուսուցման տերմինը օգտագործվում է գիտնականներ՝ Լ. Ս. Վոլկովայի, Ն. Ն. Մալոֆեևի, Ն. Մ. Նազարովայի և ուրիշների հատուկ կրթության ոլորտին վերաբերող աշխատանքներում: Դրա հետ մեկտեղ, այդ տերմինը օգտագործվում է ժամկետով ինտեգրված ուսուցման և կրթության, ինտեգրված կրթության ոլորտում: Սակայն, հեղինակները դնում են բովանդակային նման իմաստ: Վերլուծելով մոտեցումներն ինտեգրման և ինտեգրված կրթության, հատուկ կրթության գրավոր շրջանակներում կան մենագրական, ընդհանուր մանկավարժության, սոցիոլոգիայի կրթության ուսումնասիրություններ նվիրված այս թեմային. Դ. Վ. Շամսուդինովան օգտագործում է սոցիալ-մշակութային ինտեգրման հայեցակարգը, որի բովանդակությունը օգտագործվում է հատուկ կրթության բնագավառում:

Գլուխ 3 . Նախադպրոցական կրթություն

Նախադպրոցական կրթության բնագավառը կարգավորվում է Սահմանադրությամբ, «Կրթության մասին», «Հանրակրթության մասին», «Տեղական ինքնակառավարման մասին», «Երեխայի իրավունքների մասին», «Պետական ոչ առևտրային կազմակերպությունների մասին» օրենքներով, Հայաստանի Հանրապետության ընտանեկան և աշխատանքային օրենսգրքերով, Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով, սույն օրենքով, այլ օրենքներով և իրավական ակտերով:

Նախադպրոցական կրթությունը նպատակաուղղված է յուրաքանչյուր երեխայի՝

1) մտավոր, ֆիզիկական, հոգեկան և սոցիալ-անձնային զարգացմանը.

2) ինքնասպասարկմանը, սոցիալականացմանը, կյանքի հմտությունների ձևավորմանն ու զարգացմանը.

3) աշխարհաճանաչման ինքնուրույնության և ինքնաճանաչման փորձի ձեռքբերմանը.

4) երեխայի իրավունքների պաշտպանությանը, նրա արժանապատվության նկատմամբ հարգանքին:

2. Նախադպրոցական կրթության խնդիրներն են՝

1) նախադպրոցական կրթության հանրային նշանակության բարձրացումն ու որակի բարելավումը կրթական ծրագրերի բովանդակության վերանայման և ժամանակակից կրթական նորարարությունների ներդրման, միջազգային չափանիշներին համապատասխանեցման միջոցով.

2) որակյալ նախադպրոցական կրթություն տրամադրելու հավասար հնարավորությունների, ներառականության և մատչելիության ապահովումը խելամիտ հարմարեցումների միջոցով.

3) նախադպրոցական կրթության զարգացմանն աջակցելը միասնական պետական քաղաքականության, համաֆինանսավորման միջոցով.

4) երեխայի կյանքի, առողջության պահպանմանը և ամրապնդմանը, ներդաշնակ ու համակողմանի զարգացմանը, ուսուցմանն ու դաստիարակությանը նպաստելը.

5) նախադպրոցական կրթական ծառայությունների որակի շարունակական բարելավումը նախադպրոցական կրթական ծրագիր իրականացնող մանկավարժական աշխատողների շարունակական կատարելագործման և մասնագիտական զարգացման միջոցով.

6) նախադպրոցական կրթությունից հանրակրթության սահուն անցման ապահովումը:

Նախադպրոցական ուսումնական հաստատություն (կամ ծառայություններ) ընդգրկվում են այն երեխաները, որոնց նախադպրոցական տարիքը լրացել կամ լրանում է տվյալ օրացուցային տարվա դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ:

Նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունում երեխաների տարիքային հենքի հիման վրա ձևավորվում են հետևյալ տարիքային խմբերը.

1) վաղ մանկության տարիքի առաջին խումբ՝ 0-ից մինչև 1 տարեկան հասակը.

2) վաղ մանկության տարիքի երկրորդ խումբ՝ 1-ից մինչև 2 տարեկան հասակը.

3) կրտսեր առաջին խումբ՝ 2-ից մինչև 3 տարեկան հասակը.

4) կրտսեր երկրորդ խումբ՝ 3-ից մինչև 4 տարեկան հասակը.

5) միջին խումբ՝ 4-ից մինչև 5 տարեկան հասակը.

6) ավագ խումբ՝ 5-ից մինչև 6 տարեկան հասակը:

Ավագ խմբում 6 տարեկան երեխայի ուսուցումն ու զարգացումը կազմակերպվում են մինչև տվյալ տարվա օգոստոսի 20-ը՝ անկախ երեխայի 6 տարեկանը լրանալուց:Կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմնի սահմանած կարգի համաձայն՝ կարող են ձևավորվել տարատարիք, կրթական տարբեր ծրագրեր յուրացնող երեխաներով ձևավորված խմբեր:

Երեխայի կրթության կազմակերպման մանկավարժահոգեբանական աջակցության ծառայությունները տրամադրվում են երեք մակարդակում՝

1)նախադպրոցական մակարդակ՝ մանկավարժահոգեբանական աջակցության ծառայության կողմից.

2) տարածքային մակարդակ՝ տարածքային մանկավարժահոգեբանական աջակցության կենտրոնի կողմից.

3) հանրապետական մակարդակ՝ հանրապետական մանկավարժահոգեբանական կենտրոնի կողմից:

Երեխայի կրթության և զարգացման առանձնահատուկ պայմանների կարիքի գնահատումը նրա զարգացման հնարավորությունների բացահայտման և կրթության կազմակերպման նպատակով իրականացնում են տարածքային մանկավարժահոգեբանական աջակցության կենտրոնները:Երեխայի կրթության և զարգացման առանձնահատուկ պայմանների կարիքի գնահատումը կազմակերպվում է կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմնի հաստատած մանկավարժահոգեբանական գնահատման չափանիշներով:

3.1 Խաղի դերը ինտեգրված պարապմունքում

Խաղի միջոցով երեխան սկսում է ճանաչել ինքն իրեն և շրջակա միջավայրը, զարգացնում է իրֆիզիկականն մտավոր հնարավորությունները, սովորում է շփվել մարդկանց հետ, ցույց է տալիս իր բնավորությունը: Այդպատճառով խաղը երեխայի համար անհրաժեշտ միջոց նորմալ աճի և հետագա զարգացման համար:Խաղը ծագում է վաղ մանկության վերջում առարկայական-մանիպուլյատիվ գործունեությունից: Իսկզբանե, երեխան կլանված է առարկայով և նրա հետ գործողություններով: Գործողություններին տիրապետելով՝երեխան սկսում է գիտակցել, որ գործում է ինքնուրույն և գործում է, ինչպես մեծահասակը: ԻնչպեսգրումէԴ. Էլկոնինը, նա նայում է առարկային մեծահասակի միջոցով, ինչի շնորհիվ մեծահասակըևնրագործողությունները երեխայի համար դառնում են օրինակ ոչ միայն

օբյեկտիվորեն, այլև սուբյեկտիվորեն։Խաղը հայտնվում է այն ժամանակ, երբ երեխայի համար մի իրը հանդիսանում է այլ իրի կամնյութիփոխարինող, երբ մանուկը սկսում է խաղալ հասակակիցների հետ։

Դերային կամ ստեղծագործական խաղը ի հայտ է գալիս նախադպրոցական տարիքում։ Սաայնգործունեությունն է, որում երեխաները իրենց վրա վերցնում են մեծահասակների դերերը ևընդհանրացվածձևով, խաղային պայմաններում վերարտադրում մեծահասակների գործունեությունը ևնրանցմիջևհարաբերությունները։ Երեխան, ընտրելով որևէ դեր, ունի համապատասխան կերպար՝ մոր, բժշկի, վարորդիև այլն, ը նրան գործողությունների օրինակներ։ Խաղի պատկերավոր պլանն այնքան կարևոր է, որառանցնրա խաղն ուղղակի չի կարող գոյություն ունենալ։ Չնայած կյանքը խաղումընթանումէ պատկերացումների ձևով, այն հուզականորեն հագեցած է՝ դառնալով երեխայի համար իր իրականկյանքը։Առարկայական գործողությունների զարգացման անհրաժեշտ մակարդակից բացի՝ խաղի ծագմանհամարպետք է մեծահասակի հետ երեխայի հարաբերության արմատական փոփոխություն։Մոտավորապես 3 տարեկանում երեխան դառնում է ավելի ինքնուրույն, և մեծահասակի հետնրահամատեղգործունեությունը սկսում է վերանալ։ Միևնույն ժամանակ, խաղը սոցիալական է թե իր ծագմամբ, թեիր բովանդակությամբ։ Այն չի կարող զարգանալ՝ առանց մեծահասակի հետ հաճախակի շփմաննրամիջոցով ստացվող տպավորությունների։ Երեխային անհրաժեշտ են և տարբեր խաղալիքներ, ինչպես նաև հստակ ֆունկցիա չունեցող առարկաներ, որոնք նա կարող է հեշտությամբ օգտագործել որպեսուրիշներինփոխարինողներ։ Այսպես, վաղ մանկության և նախադպրոցական տարիքի սահմանում ծագում են մանկական խաղերի առաջին տեսակները. ռեժիսորական խաղը, որին զուգահեռ զարգանում է պատկերավոր-դերային խաղը։ Նրանում երեխան երևակայում է ինքն իրեն ցանկացած մեկին, ցանկացած բանին ու դրան համապատասխանգործում։Այսպիսի խաղի զարգացման պարտադիր պայման է վառ, ինտենսիվ ապրումը։

Ռեժիսորական և պատկերավոր-դերային խաղերը հիմք են դառնում սյուժետադերային խաղի համար, որն իր զարգացած ձևին է հասնում միջին նախադպրոցական տարիքում։ Ավելի ուշ նրանից առանձնանումեն կանոններով խաղերը։ Պետք է նշել, որ խաղի նոր տեսակների առաջացման դեպքում արդեն յուրացված տեսակները չեն անհետանում, նրանք բոլորն էլ պահպանվում են և շարունակում կատարելագործվել։Դերասյուժետային խաղում երեխաները վերարտադրում են հենց մարդկային դերեր և հարաբերություններ։Երեխաները խաղում են միմյանց հետ կամ խաղալիքով՝ նրան նույնպես դեր վերագրելով։ Կանոններով խաղում դերն անցնում է երկրորդ պլան և գլխավորը դառնում է խաղի կանոնների կատարումը. Սովորաբար այստեղ դրսևորվում է մրցակցության դրդապատճառը։ Յուրաքանչյուր խաղ ունի իր խաղային պայմանները՝ նրանում մասնակից երեխաները, խաղալիքները, այլառարկաներ։ Նրանց հավաքը և համադրությունը էապես փոխում է խաղը կրտսեր նախադպրոցականտարիքում։ Այս ժամանակ խաղը հիմնականում կազմված է միանման կրկնվող գործողություններից։

Սյուժեն գործունեության այն ոլորտն է, որն արտացոլվում է խաղում: Սկզբում երեխան սահմանափակված է ընտանիքով և դրա համար էլ խաղերը կապված են գլխավորապես ընտանեկան, կենցաղային խնդիրների հետ:Այնուհետև, կյանքի նոր ոլորտների յուրացմանը զուգահեռ՝ նա սկսում է օգտագործել ավելի բարդ սյուժեներ: Ավելին, միևնույն սյուժեով խաղը աստիճանաբար ավելի կայուն և երկարատև է դառնում:Եթե 3-4 տարեկանում երեխան խաղում է 10-15 րոպե, իսկ այնուհետև նա պետք է այլ բանով զբաղվի, ապա4-5 տարեկանում մի խաղը տևում է 40-50 րոպե: Ավագ նախադպրոցականներն ընդունակ են միևնույն խաղը խաղալ մի քանի ժամ իրար հետևից, իսկ որոշ խաղեր շարունակվում են մի քանի օր:

Երեխայի կողմից վերարտադրող գործունեությունը, մեծահասակների հարաբերությունները կազմում են խաղի բովանակությունը: Կրտսեր նախադպրոցականները ընդօրինակում են առարկայական գործունեությունը՝կլանված լինելով հենց գործընթացով, մոռանալով արդյունքի մասին: Տարբեր երեխաների գործողությունները չեն համաձայնեցվում միմյանց հետ, բացառված չի դերերի անսպասելի փոփոխումը:Միջին նախադպրոցականների համար կարևոր են հենց մարդկանց միջև հարաբերությունները, դրա համար էլ նրանք երբեք չեն մոռանա արդյունքի մասին. ինչ են արել, ինչու և ում համար:

Այսպես խաղը զարգանում և նախադպրոցական տարիքի վերջում հասնում է զարգացման բարձր մակարդակի:Խաղի զարգացման գործընթացում առանձնացվում են երկու փուլեր. Առաջին փուլին (3-5 տարեկան) բնորոշէ մարդկանց իրական գործողությունների վերարտադրումը: Երկրորդ փուլում (5-7 տարեկան) մոդելավորվումեն մարդկանց միջև իրական հարաբերությունները, խաղի բովանդակությունը դառնում է մեծահասակիգործունեության իմաստը:

Կրտսեր և ավագ նախադպրոցական տարիքում, չնայած իրենց հատուկ էգոցենտրիզմին, երեխաներըհամաձայնվում են միմյանց հետ. հարցերի բովանդակային քննարկումը՝ կապված խաղի դերերի կանոնների հետ, հնարավոր է դառնում ընդհանուր, հուզական գործունեության մեջ երեխաների ներառման շնորհիվ:

Խաղը՝որպես նախադպրոցականի առաջատար գործունեություն, երեխայի զարգացման ու դաստիարակությանլավագույն միջոցն է: Խաղի դերն ու նշանակությունը նախադպրոցականի կյանքում դիտում են որպես երեխայի համակողմանի զարգացման, ինքնահաստատման կարևորագույն միջոց:

Գերմանացի հոգեբան Կ. Գրոսը խաղը համարում է կարծիք, որի օգնությամբ երեխան ձեռք է բերում կյանքի համար անհրաժեշտ « հարմարանք», ընդ որում՝ խաղի հիմքում ընկած է ընդօրինակման մեխանիզմ:Խաղային գործունեության մանկավարժական նշանակությունը երեխաների կյանքում կարևորել Ա. Կոմենսկին, Ժ. Ռուսոն, Ֆ. Ֆրյոբելը, Մ.Մոնտեսորին, Լ. Վիգոտսկին, Լեոնտյևը, Դ. Էլկոնինը:Հայ մեծանուն մանկաբվարժներ Խ. Աբովյանը, Ղ. Աղայանը Հ. Թումանյանը և ալն մեծտեղէինհատկացնում խաղային գործունեության զարգացմանը:

Խաչատուր Աբովյանը մանկավարժներին հորդորում էր «չզրկել երեխային անմեղ խաղերից»:

Հ. Թումանյանը գտնում էր, որ խաղը երեխայի բնական օրգանական պահանջն է , նրա էությունը:

Խաղը ինքնաճանաչման և ինքնահաստատման ասպարեզ է, զարգացնում է ազատություն: Խաղիմիջոցովենձևավորվում երևակայելու, գործողություններն ու զգացմունքները ինքնուրույն կարգավորելուունակությունները: Ինքնագնահատման ասպարեզ է, ինքնաճանաչման գործուն միջոց, մեծերիկողմիցպարտադրված թեմատիկայից

Համաձայն Ֆրոյդի տեսության՝ խաղը մարդուն բնորոշ գործունեությունն է՝ պայմանավորված նրահոգեկանիզարգացմամբ: Խաղը ոչ միայն երեխային զարգացնում է համակողմանի, այլ նաև զարգացնումէերեխայիհոգեկան գործընթացները:Խաղը ստեղծագործական գործունեություն է, քանի որ այ նպաստում է յուրաքանչյուր խաղացողերեխայիանհատական առանձնահատկությունների բացահայտմանը: Խաղի ընթացքում դրսևորվում եներեխայիհակումներն ու հետարքրքրությունները:

Նախադպրոցականի խաղային գործունեությանմիջոցովիրականացվում են հետևյալ հիմնական խնդիրները. Խաղի միջոցով զարգանում են հոգեկան գործընթացները:Խաղի ընթացքում ստեղծվում են ինքնաարտահայտվելու հնարավորություններ:Խաղը՝ որպես իմացական գործունեություն նպաստում է աշխարհաճանաչմանը, Խաղի ընթացքում զարգանում են բարոյականային որակների և հուզազգացմունքային ոլորտը:Մանկավարժները խաղերը դասակարգում են երկու խմբի՝ ստեղծագործական և կանոններով:Ստեղծագործական խաղերում արտացոլվում են երեխաների տպավորություններն ու պատկերացումներնարտաքին աշխարհի հանդեպ, դրսևորվում են նախասիրություններն ու հետաքրքրությունները, զարգանումէնրանց երևակայությունը:Կանոններով խաղերը կազմակերպվում են մեծահասակների կողմից: Այս խմբին են պատկանումդիդակտիկխաղերը, շարժողական խաղերը: Կանոնով խաղերի բովանդակությունը նախապես մշակվումէևներկաբացվում երեխաներին: Խաղերը կրթում, դաստիարակում և զարգացնում են երեխաներին:

Խաղերի տեսակների բնութագիր

Առանձնացվում են մի քանի տեսակի խաղեր, որոնք հաջորդում են իրար՝ երեխայի զարգացմանընթացքում: Այդ խաղերն են.

Ֆունկցիոնալ խաղերՖունկցիոնալ խաղերի հիմնական դրդապատճառը հաճելի հույզեր ունենալն է. դիտվում է մարդու ողջկյանքիընթացքում, բայց որպես առաջատար տեսակ պահպանվում է մինչև երկու տարեկան հասակը: Ֆունկցիոնալ խաղերի մնացորդներից է համարվում, օրինակ, խոսելիս որևէ առարկա խաղացնելը:

Սիմվոլային խաղեր

Ֆունկցիոնալ խաղերից անցում է կատարվում սիմվոլային խաղերի: Սիմվոլիկ խաղերը այն խաղերնեն, երբմի առարկային վերաբերում են որպես ուրիշի, որը տվյալ պահին գոյություն չունի: Օրինակ, երբերեխանվերցնում է փայտը, հեծնում և վերաբերվում դրան ինչպես ձիու: Ենթադրվում է, որ հենց այս խաղերումէերեխայի մոտ ձևավորվում և ամրապնդվում հաջորդականությունն ըմբռնելու կարողությունը:

Դերային խաղեր

Դերային խաղերը սկսում են առաջանալ արդեն երեքից-չորս տարեկանում: Այս խաղերովերեխանընդօրինակում է մեծահասակների վարքը, նրանց դերերը՝ հոր, մոր, բժշկի, խանութպանի կայլն: Դերայինխաղերը նպաստում են սոցիալական հմտությունների ձևավորմանը:

Խաղեր ըստ կանոնների

Խաղեր ըստ կանոնների: Այս խաղերը երեխաների մոտ ձևավորում են կանոններին ենթարկվելուկարողություն, խաղը ունենում է կանոններ և բոլորը ենթարկվում են այդ կանոններին:

Եզրակացություն `

Ինտեգրված պարապունքները մեծ դեր և նշանակություն ունեն երեխայի զարգացման համար: Ինտեգրման ժամանակ զարգանում է երեխաների խոսքը, մտածողությունը :

Ձեռք է բերում համագործակցության կարողություն , թիմում աշխատելու, հեշտ ներրգրավվելու ունակությունը: Ինտեգրված պարապմունքները նոր նյութը դարձնում են ավելի հեշտ հասանելի և ինտեգրված պարապմունքին մասնակցում են նոլոր երեխանեևը , անկախ նրանց ունեցաց գիտելիքի, մտավոր զարգացման աստիճանից:

Ինտեգրել կարելի է մի շարք առարկաներ միիմյանց հետ , մաթեմատիկան , նկարչությունը և խոսքի զարգացումը ինտեգրված պարապմունքի շնորհիվ երեխաները յուրացնում են միարժամանակ մի քանի առարկա և մի քանի նոր նյութ :

Գրականություն

- Краевский В. В. Методология педагогической науки.- М.,2000.
- Петровский А. В. Основы педагогики и психологии высшей школы.- М.,1986.
- Ջ. Գյուլամիրյան <<Մայրենիի դասավանդման մեթոդիկա>> Երևան 2018
- Արմինե Միքայելյան ՝<<Ուսուցման ազանձնահատկությունները ներառական կրթության պայմաններում՝>>
- Սերգեյ Մանուկյան<< Ընդհանուր մանկավարժություն >>, Զանգակ 97 , Երևան2005
- Վիկիպեդիա ազատ հանրագիտարան